

Svar på skriftligt spörsmål SSS 769/2022 rd

Svar på skriftligt spörsmål om mervärdesskattebehandling av varor som ska kasseras

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 769/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Pia Kauma /saml:

Vilka åtgärder tänker regeringen vidta för att det ska vara mer ändamålsenligt för affärer att skänka varor som kan användas men som inte blivit sålda till välgörenhet i stället för att förstöra dem och

hur tänker regeringen förbättra principerna om hållbar utveckling i behandlingen av överblivna produkter inom handeln?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Enligt mervärdesskattelagen (1501/1993) ska mervärdesskatt betalas på i princip all försäljning av varor och tjänster som sker i form av affärsverksamhet. Endast vissa nyttigheter som uttryckligen nämns i lagen är befriade från skatt. Enligt mervärdesskattelagen är den allmänna mervärdesskattesatsen 24 procent. Denna skattesats tillämpas på exempelvis kläder och skor. Den reducerade skattesatsen på 14 procent tillämpas på bland annat livsmedel.

Enligt mervärdesskattelagens 20 § anses som försäljning också att en vara eller en tjänst tas i eget bruk. Att en vara tas i eget bruk innebär enligt 21 § i mervärdesskattelagen att en näringsidkare tar en vara för privat konsumtion, överlåter en vara utan vederlag eller överför eller på något annat sätt tar en vara i annan användning än sådan som berättigar till avdrag. Beskattningen för eget bruk gäller endast situationer där avdrag har kunnat göras för varan eller där varan har tillverkats i samband med den skattskyldiges rörelse.

Mervärdesskattelagens bestämmelser om beskattning för eget bruk baserar sig på rådets direktiv om ett gemensamt system för mervärdesskatt (2006/112/EG). Enligt direktivet ska uttag som en beskattningsbar person gör av en vara ur sin rörelse för sitt eget eller personalens privata bruk, för överlåtelse därav utan ersättning eller mer generellt för användning för andra ändamål än den egna rörelsen likställas med leverans av varor mot ersättning, om mervärdesskatten på varan i fråga eller dess beståndsdelar helt eller delvis har medfört avdragsrätt. Emellertid ska uttag som

görs inom ramen för den beskattningsbara personens rörelse i syfte att skänka bort gåvor av ringa värde eller ge bort varuprov inte likställas med en leverans av varor mot ersättning.

Enligt 25 § i mervärdesskattelagen ska överlåtelse i form av ett varuprov eller en sedvanlig reklamgåva inte betraktas som eget bruk av varan. Dessa undantag baserar sig på att överlåtelserna i fråga anknyter till företagets verksamhet. Donationer av osålda varor till välgörenhet är inte sådana sedvanliga reklamgåvor som avses i denna bestämmelse.

Enligt 74 § i mervärdesskattelagen är skattegrunden när en vara tas i eget bruk inköpspriset för varan eller ett sannolikt lägre överlåtelsepris. Minskning av varans värde beaktas därmed i beskattningen för eget bruk.

Om produkter som doneras är helt odugliga för försäljning och deras sannolika överlåtelsepris därmed är noll, betalas ingen skatt på donation av produkterna. Den som donerar produkterna måste dock kunna bevisa att produkterna saknar värde. Enligt Skatteförvaltningens praxis har det gängse värdet på livsmedel som överlåtits kort före sitt bäst före-datum ansetts vara noll eller nära noll, och skatt för eget bruk har i regel inte krävts för dessa överlåtelser. Motsvarande riktlinjer finns inte för kläder eller andra varor som överläts till välgörenhet, utan sådana varors sannolika överlåtelsepris fastställs från fall till fall.

Finlands mervärdesskattlag och beskattningspraxis överensstämmer med mervärdesskattedirektivet. Alla undantag gör skattelagstiftningen mer komplicerad. Syftet med beskattningen för eget bruk är att avlägsna avdragen för varor som används för annat än affärsverksamheten. Detta motsvarar mervärdesskattesystemets neutralitetsmål och tanken om att beskatta privat konsumtion. Avdragen avlägsnas enligt ovanstående endast för det sannolika överlåtelseprisets del, varvid minskningen av varornas värde beaktas i beskattningen.

Utöver donationer har företag också andra möjligheter att undvika att kassera osålda varor som inte förfarits, såsom att sälja varorna med rabatt eller till företag som är specialiserade på försäljning av överblivna varor. Cirkulär ekonomi bör i första hand främjas med andra metoder än genom mervärdesbeskattningen.

På basis av det ovan sagda anser regeringen att det inte finns skäl att ändra de nuvarande mervärdesskattebestämmelserna för varudonationer.

Helsingfors 13.3.2023

Finansminister Annika Saarikko